

ผลของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมีย
ต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง
ของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย

นางอมรรัตน์ ลิ้มจิตสมบูรณ์

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-068-8

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๗ ๗ ๒๕๔๕

i 19235537

**EFFECTS OF USING COMPUTER ASSISTED INSTRUCTION ON SELF-CARE
OF THALASSEMIC CHILD ON KNOWLEDGE AND SELF-CARE BEHAVIOR
OF SCHOOL-AGE CHILDREN WITH THALASSEMIA**

Mrs. Amornrat Limjitsomboon

สถาบันวิทยบริการ

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education**

Program in Nursing Education

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

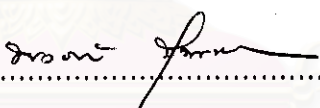
ISBN 974-334-068-8

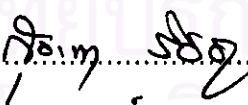
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมีย
ต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย
โดย นางอมรรัตน์ ลิ้มจิตสมบุญ
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา รัชชกุล

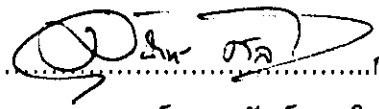
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต. หญิง พวงเพ็ญ ชุนหปราน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา รัชชกุล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันท์ ศลโกสม)

อมรรัตน์ ลิ้มจิตสมบุญ: ผลของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมีย
ต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคราธาลัสซีเมีย (EFFECTS OF USING
COMPUTER ASSISTED INSTRUCTION ON SELF-CARE OF THALASSEMIC CHILD ON
KNOWLEDGE AND SELF-CARE BEHAVIOR OF SCHOOL-AGE CHILDREN WITH
THALASSEMIA) อ. ที่ปรึกษา: ผศ. ดร. สุชาดา รัชชกุล ; 138 หน้า. ISBN 974-334-068-8

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียน
โรคราธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่อง การดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมีย
และระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียบนกลุ่มที่สอน
ตามปกติ กลุ่มตัวอย่างคือเด็กวัยเรียนโรคราธาลัสซีเมีย ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศูนย์เจ้าพระยาบรมราช
จำนวน 32 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่ายและแบ่งกลุ่มด้วยวิธีการจับคู่ ได้กลุ่มทดลอง 16 คนและกลุ่มควบคุม 16 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมีย เครื่องมือที่ใช้ใน
การเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบความรู้เรื่องโรคราธาลัสซีเมีย (ค่าความเที่ยงเท่ากับ .98) และแบบสอบถาม
พฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคราธาลัสซีเมีย (ค่าความเที่ยงเท่ากับ .95) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า
มัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ และสถิติทดสอบ The Wilcoxon Matched Pair Signed-Ranks Test และ
The Mann-Whitney U Test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความรู้เรื่องโรคราธาลัสซีเมียของเด็กวัยเรียนโรคราธาลัสซีเมีย ภายหลังจากสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์
ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. พฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคราธาลัสซีเมีย ภายหลังจากสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์
ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียดีกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความรู้เรื่องโรคราธาลัสซีเมียของเด็กวัยเรียนโรคราธาลัสซีเมียภายหลังจากสอน กลุ่มที่สอนโดยใช้
คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียสูงกว่ากลุ่มที่สอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01
4. พฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคราธาลัสซีเมียภายหลังจากสอน กลุ่มที่สอนโดยใช้
คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียดีกว่ากลุ่มที่สอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....
สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4177606336 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD: COMPUTER ASSISTED INSTRUCTION/ KNOWLEDGE/ SELF-CARE BEHAVIOR/
THALASSEMIA

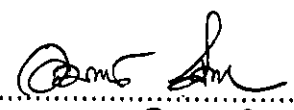
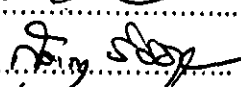
AMORN RAT LIMJITSOMBOON: EFFECTS OF USING COMPUTER ASSISTED
INSTRUCTION ON SELF-CARE OF THALASSEMIC CHILD ON KNOWLEDGE
AND SELF - CARE BEHAVIOR OF SCHOOL - AGE CHILDREN WITH
THALASSEMIA. THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. SUCHADA RATCHUKUL
Ed. D. 138 pp. ISBN 974-334-068-8

The purposes of this research were to compare knowledge and self-care behavior of school-age children with thalassemia before and after being taught by Computer Assisted Instruction on self-care of thalassemic child, and between the school-age children with thalassemia who were taught by using Computer Assisted Instruction and those by normal health teaching. The sample were 32 school-age children with thalassemia at Chaoprayayomraj Hospital, selected by simple random sampling and matched pair into one experimental group and one control group, 16 each group. The research instruments were developed by the researcher, a Computer Assisted Instruction, test of knowledge in thalassemia ($r=.98$) and the questionnaire of self-care behavior ($r=.95$). The data were analyzed by using Median, Quatile Deviation, The Wilcoxon Matched Pair Signed-Ranks Test and The Mann-Whitney U Test.

The major findings were as follows

1. Knowledge about Thalassemia Disease of school-age children with thalassemia after being taught by Computer Assisted Instruction was significant higher than before at the 0.1 level.
2. Self-care behavior of school-age children with thalassemia after being taught by Computer Assisted Instruction was significant better than before at the 0.1 level.
3. Knowledge about Thalassemia Disease of school-age children with thalassemia in experimental group was significant higher than control group at the 0.1 level.
4. Self-care behavior of school-age children with thalassemia in experimental group was significant better than control group at the 0.1 level.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....
สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเอาใจใส่และเมตตาเป็นอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ รัชชกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น แก่ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและต่อสู้กับอุปสรรคจนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จสมความปรารถนา ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต. หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สลโกสม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ทั้งยังห่วงใยและเอื้ออาทรตลอดระยะเวลาของการศึกษา และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้เป็นบางส่วน

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล และหัวหน้างานแผนกผู้ป่วยนอกที่ได้อนุญาตให้ทำการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณผู้ปกครองและเด็ก ๆ ราษฎร์สี่เมืงทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณสมชาย ลิมจิตสมบุญ และคุณวิไล ปินะเต ที่ได้ช่วยดูแลครอบครัวตลอดระยะเวลาในการศึกษา

อมรรัตน์ ลิมจิตสมบุญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 ความรู้เรื่องโรคธาลัสซีเมีย.....	11
2.2 ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรม.....	21
2.3 พฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย.....	25
2.4 พัฒนาการของเด็กวัยเรียน.....	31
2.5 พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กวัยเรียน.....	36
2.6 คอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	44
2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	59
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	59
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	70
3.5 การดำเนินการวิจัย.....	71
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	89
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	90
5.2 อภิปรายผล.....	91
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	96
รายการอ้างอิง.....	98
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	110
ภาคผนวก ข ตารางวิเคราะห์เครื่องมือ.....	112
ภาคผนวก ค ตารางคะแนนความรู้เรื่องโรคธาลัสซีเมีย และพฤติกรรมการดูแล ตนเองของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย.....	115
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ภาคผนวก จ สูตรที่ใช้ในการวิจัย.....	134
ประวัติผู้วิจัย.....	138

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	การแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นคู่เพื่อเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตามระดับการศึกษา เพศ และความรู้เรื่องโรคธาลัสซีเมีย.....	61
2	ค่ามัธยฐานคะแนนความรู้เรื่องโรคธาลัสซีเมียของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมีย.....	81
3	เปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องโรคธาลัสซีเมียของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมีย.....	82
4	ค่ามัธยฐานคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมีย.....	83
5	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังการสอน โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมีย.....	84
6	ค่ามัธยฐานคะแนนความรู้เรื่องโรคธาลัสซีเมียของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ภายหลังจากการสอน ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียบอกกลุ่มที่สอนตามปกติ.....	85
7	เปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องโรคธาลัสซีเมียของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ภายหลังจากการสอน ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียบอกกลุ่มที่สอนตามปกติ.....	86
8	ค่ามัธยฐานคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ภายหลังจากการสอน ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียบอกกลุ่มที่สอนตามปกติ.....	87
9	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ภายหลังจากการสอน ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมีย กับกลุ่มที่สอนตามปกติ.....	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
10	ค่าระดับความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบความรู้เรื่องโรคธาลัสซีเมีย	113
11	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย (Inter - Rater Reliability) ของแบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย	114
12	เปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องโรคธาลัสซีเมียของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังการสอน ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียกับกลุ่มที่สอนตามปกติ.....	116
13	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ก่อนและหลังการสอน ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียกับกลุ่มที่สอนตามปกติ.....	117
14	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ด้านการดูแลตนเองโดยทั่วไป ก่อนและหลังการสอน ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียกับกลุ่มที่สอนตามปกติ.....	118
15	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ด้านการดูแลตนเองตามระยะพัฒนาการ ก่อนและหลังการสอน ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียกับกลุ่มที่สอนตามปกติ.....	119
16	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย ด้านการดูแลตนเองเมื่อมีความเบี่ยงเบนของสุขภาพ ก่อนและหลังการสอน ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการดูแลตนเองของเด็กธาลัสซีเมียกับกลุ่มที่สอนตามปกติ.....	120

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	58
2 ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง.....	79

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย